

Verslag internetconsultatie Tijdelijke regeling tegemoetkoming studenten in verband met de uitbraak van COVID-19

Inleiding

De regeling heeft – gelet op de gewenste spoed – gedurende 7 dagen opengestaan voor internetconsultatie (23 t/m 29 juni 2020). Er zijn 13 reacties binnengekomen, waarvan 8 openbaar. Reacties zijn afkomstig van enkele studenten, medewerkers in het onderwijs, belangenbehartigers voor geneeskundestudenten en niet-bekostigd onderwijs en een netwerkorganisatie voor levenlangleren.

Opmerkingen internetconsultatie

De meeste reacties zijn positief over een tegemoetkoming richting studenten die financieel nadeel ondervinden van de gevolgen van de maatregelen die zijn genomen als gevolg van COVID-19. Uit de reacties komen de volgende aandachtspunten naar voren.

1. Er wordt gesteld dat ook studenten die niet in de afstudeerfase zitten een reële kans hebben om studievertraging op te lopen door de coronamaatregelen.
De maatregelen die zijn genomen als gevolg van COVID-19 hebben effect op de hele samenleving. Studenten en instellingen spannen zich in om de studievertraging als gevolg daarvan te beperken. De regering heeft een aantal maatregelen genomen om de eerste acute (financiële) nood bij studenten weg te nemen. Zo kunnen studenten gebruikmaken van de leenmogelijkheden. Als zij nog niet maximaal lenen, kunnen zij hun lening verhogen. Dit kan ook met terugwerkende kracht vanaf het begin van het collegejaar. Die lening is tegen sociale terugbetaalvoorwaarden. Daarnaast betracht DUO coulance bij het betalen van het lesgeld en als studenten net niet binnen de diplomatermijn kunnen afstuderen. Ook is het reisrecht voor studenten in het hoger onderwijs¹ verlengd met drie maanden. Daarnaast kunnen studenten alvast instromen in het vervolgonderwijs, onder de voorwaarde dat zij uiterlijk vóór 1 januari 2021 hun diploma zouden kunnen behalen. Hiermee is de regering van mening dat studenten worden ondersteund door de genomen maatregelen, maar tegelijkertijd is de realiteit dat we allemaal door de crisis worden geraakt ondanks de omvangrijke steunmaatregelen. Tijdens de behandeling van de Tweede verzamelspoedwet COVID-19 in de Tweede Kamer is aandacht gevraagd voor de doelgroep van de tegemoetkoming. Een oproep tot uitbreiding van de doelgroep heeft echter geen meerderheid behaald.² De oproep om in samenspraak met de onderwijsinstellingen in het najaar een inventarisatie op te stellen van de totale studievertraging, heeft wel een meerderheid in de Tweede Kamer.³ De Tweede Kamer zal per brief over die inventarisatie worden geïnformeerd en indien de uitkomst van deze inventarisatie daar aanleiding voor geeft zullen eventuele vervolgstappen daarin worden aangekondigd.
2. Er wordt gesteld dat ook studenten die geen recht hebben op basisbeurs of aanvullende beurs financiële problemen hebben door de coronacrisis en alleen een leenmogelijkheid hebben.
De regering heeft ervoor gekozen om specifiek de groep studenten in de laatste fase van hun opleiding financieel tegemoet te komen. Ongeacht of de student recht heeft op een basisbeurs of een aanvullende beurs, kan de student een tegemoetkoming ontvangen voor het cursus-, les- of collegegeld. Voor deze groep studenten is het ook mogelijk om extra te lenen, eventueel met terugwerkende kracht vanaf het begin van het collegejaar. Daarnaast kunnen studenten met een bijbaan mogelijk een beroep doen op Tijdelijke overbruggingsregeling voor flexibele arbeidskrachten (TOFA).
3. Er wordt gesteld dat ook studenten die al langer dan nominaal aan het studeren waren en nu aan het eind van hun leenmogelijkheid zitten, een financieel probleem hebben.

---

¹ Voor mbo-studenten is dit niet nodig. In tegenstelling tot studenten van universiteiten en hogescholen – die nominale studieduur plus één jaar extra recht hebben – hebben mbo-studenten standaard recht op de reisvoorziening voor hun nominale studieduur plus drie jaar extra. In het mbo zorgen de coronamaatregelen dus niet voor het bereiken van het maximale reisrecht, en daarom is het niet nodig dat mbo-studenten extra reisrecht ontvangen.

² Een verslag van het debat en de bijbehorende stukken over het wetsvoorstel zijn te vinden op de [website](#) van de Tweede Kamer. Een [motie](#) werd ingediend bij het VAO Wetenschapsbeleid / Onderwijs en Corona IV Hoger onderwijs.

³ [Motie](#) van het lid Futselaar over een inventarisatie van de studievertraging als gevolg van COVID-19.

Zoals gezegd heeft de regering er specifiek voor gekozen studenten in de laatste fase van hun studie een tegemoetkoming te geven. Ongeacht of de student recht heeft op een basisbeurs of een aanvullende beurs, kan de student een tegemoetkoming ontvangen voor het cursus-, les- of collegegeld. Voor deze groep studenten is het ook mogelijk om extra te lenen, eventueel met terugwerkende kracht. Daarnaast kunnen studenten met een bijbaan een beroep doen op Tijdelijke overbruggingsregeling voor flexibele arbeidskrachten (TOFA).

4. Er wordt gesteld dat het wettelijk collegegeld komend studiejaar wordt geïndexeerd, met een verhoging van ruim €100, terwijl kosten voor studenten toch al stijgen door o.a. meer thuisstudie.

Het wettelijke collegegeld in het hoger onderwijs stijgt van € 2.083 in studiejaar 2019-2020 naar € 2.143 in studiejaar 2020-2021. Dat is een verhoging van € 60. Dat komt door de indexatie op basis van de consumentenprijsindex (CPI). In de betreffende CPI zit ook de stijging van de BTW verwerkt. Door studenten te compenseren die uit hun rechten op de basisbeurs en/of aanvullende beurs lopen is voor studenten in financieel lastigere situatie zitten een oplossing gevonden. Tevens is de tegemoetkoming voor collegegeld gebaseerd op drie maanden van het collegegeld voor het studiejaar 2020-2021. Daarmee is ook in de tegemoetkoming rekening gehouden met de prijsstijging.

5. Er wordt gesteld dat studenten te maken hebben met mindere onderwijskwaliteit, inherent aan volledig digitaal onderwijs en de omschakeling die in hoog tempo moest plaatsvinden. De stelling is dat studenten meer mogen verwachten, ook in relatie tot de hoogte van het collegegeld.

Instellingen spannen zich in om de kwaliteit van het onderwijs te behouden. In het hoger onderwijs kan juist door digitalisering een groot gedeelte van het onderwijs doorgaan. Daarnaast is met de instellingen in het hoger onderwijs afgesproken dat zij vanaf 15 juni 2020 weer kunnen beginnen met toetsing, praktijkonderwijs en begeleiding van kwetsbare studenten op de instelling.

6. Er wordt gesteld dat de tegemoetkoming van €800 voor een uitwonende student met alleen basisbeurs en €2000 voor een thuiswonende student met basis en aanvullende beurs niet in verhouding lijkt te zijn met de werkelijke kosten.

De hoogte van de tegemoetkoming is berekend op de maximale aanvullende beurs en de uitwonende basisbeurs van ongeveer 3 maanden van de financiering die wordt gemist door de student. De werkelijke, gemiddelde bedragen liggen onder deze maximalen, waarmee de regering coulance betracht. Het gaat hier om een generieke regeling. De werkelijke kosten zullen voor elke student anders zijn en daarin kan een generieke regeling niet voorzien.

7. Geneeskunde studenten (coassistenten) kunnen elke maand beginnen met hun coschappen, zodra er plek is, en beginnen dus veelal niet aan het begin van het academisch jaar waar de regeling wel van uitgaat. Er wordt gesteld dat er daardoor maar een kleine groep in aanmerking komt voor de tegemoetkoming voor de aanvullende beurs, terwijl ook de andere geneeskundestudenten niet in staat zijn de studievertraging in te lopen.

Uit de cijfers is niet gebleken dat een grote groep geneeskundestudenten in een andere periode voor het laatst de aanvullende beurs ontvangt. In samenspraak met de onderwijsinstellingen zal wel in het najaar een inventarisatie worden opgesteld van de totale studievertraging. De Tweede Kamer zal per brief over die inventarisatie worden geïnformeerd en indien de uitkomst van deze inventarisatie daar aanleiding voor geeft zullen eventuele vervolgstappen daarin worden aangekondigd.

8. Er wordt gesteld dat wo-bachelorstudenten geneeskunde de studievertraging niet kunnen inlopen in de wo-master, omdat zij als gevolg van COVID-19 langer hebben moeten wachten op de start van de coschappen. Deze groep zou daarom ook in aanmerking moeten komen voor de tegemoetkoming.

Er is gebleken dat studenten van medische en zorgopleidingen en onderwijsvormen waarbij studenten in de vorm van stage of onderwijs werkzaam zijn in een zorginstelling, zoals een UMC, een algemeen ziekenhuis of extramurale zorginstelling juist in deze tijd een belangrijke bijdrage hebben kunnen leveren aan de patiëntenzorg. In sommige gevallen hebben zorginstellingen studenten/stagiaires helaas naar huis moeten sturen, omdat de zorginstelling zich primair op het zorgproces moest kunnen richten. Er is op dit moment dus nog geen eenduidig beeld of studenten van medische en zorgopleidingen als gevolg van COVID-19 studievertraging hebben opgelopen. In samenspraak met de onderwijsinstellingen zal in het najaar een inventarisatie worden opgesteld van de totale studievertraging. De Tweede Kamer zal per brief over die inventarisatie worden geïnformeerd en indien de uitkomst van deze

inventarisatie daar aanleiding voor geeft zullen eventuele vervolgstappen daarin worden aangekondigd.

9. Er wordt gesteld dat de huidige regeling studenten aan het niet-bekostigd onderwijs ten onrechte uitsluit van de tegemoetkoming.
Er zijn twee doelgroepen voorzien in de tegemoetkoming voor studenten. De eerste groep bestaat uit de studenten in het bekostigd middelbaar beroepsonderwijs en het bekostigd hoger onderwijs die tussen 1 augustus 2020 (mbo)/ 1 september (ho) en 31 januari 2021 en hun diploma halen. Het betreft een compensatie voor de kosten voor de toegang tot het onderwijs (lesgeld, cursusgeld of collegegeld) die studenten nu noodgedwongen enkele maanden langer moeten betalen. Deze kosten zijn voor het bekostigd onderwijs wettelijk voorgeschreven en bekostigde onderwijsinstellingen hebben niet de bevoegdheid om enige vorm van compensatie te bieden voor les-, cursus- of collegegeld aan studenten. Het private onderwijs bepaalt zelf haar tarieven en kan zelf besluiten studenten een compensatie te geven indien het onderwijs vertraging oploopt. De overheid heeft geen zeggenschap over de tarieven in het private onderwijs. De niet-bekostigde instellingen kunnen tevens aanspraak maken op andere regelingen van de overheid (zoals de NOW-regeling), terwijl dit voor bekostigde instellingen is uitgesloten.
De tweede doelgroep bestaat uit de studenten die in de zomer 2020 uit hun rechten lopen voor de aanvullende beurs en/of de basisbeurs. Het gaat hier om ondersteuning in de kosten voor levensonderhoud door de overheid aan studenten in het mbo en ho. Het maakt voor de studiefinanciering niet uit of deze studenten studeren in het bekostigd of niet-bekostigd onderwijs en voor deze tegemoetkoming is geen onderscheid voor studenten aan het bekostigd en het niet-bekostigd onderwijs.
10. Er wordt gesteld dat de huidige regeling ervoor zorgt dat groepen studenten een vergoeding krijgen die geen vertraging hebben opgelopen en studenten voor wie de vergoeding bedoeld is, buiten de boot vallen. De stelling is dat dat niet rechtvaardig lijkt en tamelijk willekeurig.
De regering heeft ervoor gekozen om specifiek de studenten in de laatste fase van hun studie een tegemoetkoming te geven, omdat deze studenten de studievertraging niet meer kunnen inlopen. Om de uitvoeringslasten zo laag mogelijk te houden, is voor 2 doelgroepen gekozen. De studenten die zich opnieuw hebben moeten inschrijven voor een opleiding en die afronden voor eind januari 2021, worden op deze wijze financieel in ieder geval tegemoetgekomen.
11. Er wordt gesteld dat er specifieke aandacht dient te zijn voor de groep buitenlandse studenten, door hen tijdig te informeren over de tegemoetkoming.
DUO zal via de gebruikelijke kanalen de studenten informeren over de tegemoetkomingen en de eventuele aanvraagprocedure. De informatie zal ook in het Engels beschikbaar zijn. Daarnaast is er vanuit het ministerie aandacht gevraagd bij de brancheverenigingen en hun leden om studenten te wijzen op de tegemoetkomingen.

Overige vragen

Ook werden in de consultatie enkele verduidelijkende vragen gesteld die hieronder worden beantwoord.

1. Geldt de regeling ook voor opleidingen in het experiment vraagfinanciering?
Studenten die een opleiding volgen in het experiment vraagfinanciering zijn niet uitgesloten van deze regeling. Als zij aan de voorwaarden voldoen, zal een tegemoetkoming worden uitbetaald.
2. Kun je met een ad-diploma ook een tegemoetkoming krijgen voor extra collegegeld als je een ad-diploma haalt in de maanden september 2020 t/m januari 2021?
Ook studenten die een ad-diploma behalen komen in aanmerking voor een tegemoetkoming voor extra collegegeld. Als zij aan de voorwaarden voldoen, zal een tegemoetkoming worden uitbetaald.
3. Hoe werkt de uitbetaling voor de bbl-studenten voor wie het cursusgeld door de werkgever wordt betaald? Wie krijgt de tegemoetkoming uitbetaald en voor wie is die bedoeld?
De tegemoetkoming is bedoeld voor de student die extra kosten heeft gemaakt vanwege de studievertraging. De extra kosten bestaan niet alleen uit het betalen van extra cursusgeld, het gaat ook om het wegvallen van bijverdiensten en het feit dat de student vanwege de studievertraging op een latere datum instroomt op een verslechterde arbeidsmarkt als gevolg van de economische crisis. Aangezien DUO niet beschikt over de bankrekening van een bbl-student, zal de bbl-student te zijner tijd door DUO worden benaderd om de bankrekening

waarop de student de tegemoetkoming wenst te ontvangen, te verstrekken. DUO betaalt vervolgens de tegemoetkoming uit op het door de student opgegeven rekeningnummer.